

education

Department:
Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

GIREIDI 11

TSHIVENI A LUAMBO LWA U ENGEDZA LWA U THOMA (FAL)
BAMMBIRI A TSUMBO
BAMMBIRI A VHURARU (P3)
EXEMPLAR 2007

MARAGA/MARKS: 100

TSHIFHINGA: 2½ awara

Bammbiri i¼i ¼i na masia¼ari a rathi (6).

PFESESANI

1. He¼i bammbiri ¼i na khethekanyo **tharu:**

Khethekanyo ya A: Zwibveledzwa zwa vhusiki (Maanea). (50)

Khethekanyo ya B: Zwibveledzwa zwilapfu zwa
vhudavhidzani. (30)

Khethekanyo ya C: Zwibveledzwa zwipfufhi zwa
vhudavhidzani. (20)

2. Ni lavhelelwa u fhindula mbudziso **nthihi** kha khethekanyo ya A, **nthihi** kha khethekanyo ya B na **nthihi** kha khethekanyo ya C.
3. Thomani khethekanyo iꞤwe na iꞤwe kha siaꞤari Ꞥiswa, hune ya fhelela hone ni talele.
4. Ni sie mutaladzi vhukati ha phindulo dzaꞤu.
5. °walani zwi no vhalea, nahone nga vhuronwane.
6. Ni dzhiele nzhele mupeleꞤo, khethekanyo ya maipfi, kushumisele kwa madanzi, zwi ga zwa u vhala na tswayo khathihi na kuvhumbelwe kwa mafhungo.
7. U pulana na u sedzulusa mushumo waꞤu zwavhuꞤi zwi »o avhelwa maraga.
8. Vhulapfu ha zwibveledzwa:
Khethekanyo ya A: Maipfi a u bva kha 200 u swika 250.
Khethekanyo ya B: Maipfi a u bva kha 120 u swika 150 (zwi re ngomu fhedzi).
Khethekanyo ya C: Maipfi a u bva kha 80 u swika 100.

KHETHEKANYO YA A: ZWIBVELEDZWA ZWA VHUSIKI (MAANEA)

1. Fhindulani mbudziso **nthihi** kha dza rathi dzi tevhelaho. Vhulapfu ha phindulo yau vhu vhe maipfi a u bva kha 200 u ya kha 250.

1.1 Inwi no ima robothoni ni tshi khou u u pfuka. Khathihi fhedzi ha mbo u pfala phosho khulu ya u gekhana ha dzigoloi, u pwashékana ha mafasiere na u tshema ha vhathu. Zwino inwi buletshedzani khombo iyo. ¹hoho ya maanea:

Khombo i shushaho ye nda i vhona.

KANA

1.2 Hu na vhaswa vhanzhi fhano Afrika-Tshipembe vha sa shumihó. Vha sokou mona-mona vha vhuya vha u na nga mihumbulo yo bvaho. Ndi zwifhio zwine zwa nga itwa uri vhaswa avha vha wane mishumo. ¹hoho ya maanea:

Zwine zwa nga itwa uri vhaswa vha wane mishumo.

KANA

1.3 *Vhanna ndi vhaongi vhavhuu u fhirisa vhafumakadzi.*

Ni tshi khou ima na u hoho heyi kana ni tshi khou i hanedza, u ani.

KANA

1.4 Theuevishini i na mbekanyamushumo nnzhi dzine vhathu vha dzi u alela zwi tshi ya nga madzangalelo avho. ^owalani maanea ni tshi khou sumbedza vhuu na vhuu ha dzimbekanyamushumo dzi sumbedzwaho kha theuevishini. ¹hoho ya maanea kha i vhe heyi:

Vhuu na vhuu ha theuevishini.

KANA

- 1.5 Hu na tshanduko khulu yo bvelelaho u bva miꞑwahani yo fhelaho u swika zwino Afrika Tshipembe. No vha no dalela tshihumbudzo tsha Hector Peterson he na sumbedzwa fiꞑimu ya zwiitei zwa miꞑwahani yo fhelaho zwa ni humbudza Afrika-Tshipembe ꞑa mulovha. °walani maanea nga ꞑhoho heyi:

Afrika-Tshipembe ꞑa mulovha.

KANA

- 1.6 ꞑalelani tshifanyiso tshi tevhelaho nga vhusedzi,ni kone-ha u ꞑwala maanea ane a anana natsho. Ni a ꞑee ꞑhoho yo teaho.

ꞑHANGANYELO YA KHETHEKANYO YA A:

50

KHETHEKANYO YA B:

ZWIBVELEDZWA ZWA VHUDAVHIDZANI ZWILAPFU

2 Fhindulani mbudziso **nthihi** kha tharu dzi tevhelaho. Vhulapfu ha phindulo ya%u vhu vhe na maipfi a u bva kha 120 u ya kha 150.

2.1 **TSHIPITSHI**

Tshikoloni tsha ha%u ho dzudzanyiswa vhu%ambo mathomoni a %waha hune ha »o vha ho rambiwa na vhabebi. Inwi no %ewa %hoho hei uri ni »ulugisele u ita ngayo tshipitshi.

Mulingo u lugiselwa hu tshe na tshifhinga.

°walani tshipitshi itsho tshine na »o amba nga »uvha i%o.

KANA

2.2 **ATIKILI**

Tshikoloni tsha ha%u hu na gurann»a ine ya bva luthihi nga %wedzi. Inwi no humbelwa uri ni %wale mahumbulwa a mudzudzanyi (mueditha) wa gurann»a iyo ane a »o %walwa kha kho%umu ya hone.

KANA

2.3 **VHURIFHI HA TSHIOFISI**

A no ngo farea zwavhu»i nga tshumelo ye na %ewa nga mu%we wa vhashumeli vha ha masipala malugana na i%we thaidzo ye na vha ni nayo. °walani lu%walo lwa u sumbedza u sa fushea ha%u ni lu ise kha masipala onoyo.

KHETHEKANYO YA C:
WIBVELEDZWA ZWIPFUFHI ZWA VHUDAVHIDZANI

3. Fhindulani mbudziso **nthihi** kha tharu dzi tevhelaho. Vhulapfu ha hone vhu tea u vha vhukati ha maipfi a 80 u ya kha 100.

3.1 **NDAELA**

Murathu wau ha koni u vhasa mililo wa khuni; o aluwa hu tshi khou shumiswa muagasi. Zwino inwi mu uwaleleni ndaela dzine a tea u dzi tevhedza musi a tshi vhasa mulilo.

KANA

3.2 **KHUNGEDZELO**

Khotsi au ndi murungi wa biko wa yunifomo dza zwikolo. Vho hira lufhera lwa u rengisela kha zwigwe zwa zwifhao zwihulwane poroboni ya tsini na ha hau. Zwino inwi vha thuseni nga u vha uwalela khungedzelo ine ya o anpadzwa kha gurannya ya henefho hune na dzula hone.

KANA

3.3 **PHOSI¹ARA**

Tshikoloni tsha hau hu khou ya u vha na muzika wa khoraa. Zwino inwi ni muuwe wa vhadzudzanyi vha vhuambo uho. ^owalani phosiara ine na o i vhea ho teaho uri i kunge vhaaleli vha u nga vhunzhi.

¹HANGANYELO YA KHETHEKANYO YA C: 20

MARAGAGU¹E: 100